

Dato/Sted: 11. januar 2022, Kommunal- og
distriktsdepartementet/videomøte

Fra/til: 14.00 – 16.00

Referent: Ole Martin Svendsen

Møteleder: Statsråd Bjørn Arild Gram

Til stede: Fra politisk ledelse i Sametinget:
President Silje Karine Muotka
Rådsmedlem Runar Myrnes Balto
Rådsmedlem Maja Kristine Jåma
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen
Politisk rådgiver Anne Toril Eriksen Balto
Politisk rådgiver Eirik Larsen
Politisk rådgiver John Mathis Utsi

Fra politisk ledelse i Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD):
Kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram
Statssekretær Nancy Porsanger Anti
Politisk rådgiver Ingrid Nikoline Sand

Fra politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet (KD):
Statssekretær Kristina Torbergsen

Fra Sametingets administrasjon:
Direktør Inger Marit Eira-Åhren
Avdelingsdirektør Lisbeth Eira
Avdelingsdirektør Hege Fjellheim
Avdelingsdirektør Magne Svineng
Avdelingsdirektør Ravdna Buljo Gaup
Avdelingsdirektør Tommy Somby
Avdelingsdirektør Risten Aleksandersen
Fagleder Carl Erik Moksness

Fra embetsverket i Kommunal- og distriktsdepartementet:
Ekspedisjonssjef Bjørn Olav Megard
Avdelingsdirektør Kristin Solbjør
Avdelingsdirektør Marit Aaberg
Utredningsleder Kari Løchen
Utredningsleder Nancy Olsen
Seniorrådgiver Ole Drægni
Seniorrådgiver Ole Martin Svendsen
Rådgiver Randi Masvie

Rådgiver Jonas Unstad

Fra embedsverket i Kunnskapsdepartementet:

Avdelingsdirektør Ann Helen Elgsæther

Seniorrådgiver Anne Borgersen

Seniorrådgiver Sissel Oxholm

Halvårlig møte mellom Sametinget og Kommunal- og distriktsdepartementet 11. januar 2022

1. Prosess for stortingsmelding 2022 (og 2023)

Statsråden innledet med å informere kort om praksis og rutiner for arbeid med stortingsmeldinger. Å legge fram en melding om kompetanse i vårsesjonen 2022 anses som urealistisk, fordi det blir for kort tid til å få gjort et godt og grundig arbeid. Statsråden mener det er mer hensiktsmessig å legge fram en gjennomarbeidet melding om kompetanse våren 2023 og en kortere melding om regjeringens samepolitiske mål i 2022.

Rådsmedlem Balto kommenterte at Sametinget er glad for at det nå er innarbeidet praksis med framleggelse av årlige meldinger om samisk språk, kultur og samfunnsliv, og at samarbeidet har utviklet seg positivt. Sametinget var imidlertid klar allerede i september til å starte opp meldingsarbeidet. Det er heller ikke optimalt at KDD vil legge fram en kortfattet melding på eget initiativ i 2022. Sametinget forventer at departementet setter av tid og ressurser til å prioritere dette arbeidet.

Statsråden presiserte at dette ikke skyldes nedprioritering, men at det ikke har vært praktisk mulig med raskere framdrift, blant annet på grunn av regjeringsskiftet.

Statssekretær Torbergesen i KD kommenterte at en så viktig sak må få en skikkelig behandling, og at det må være et tett samarbeid med Sametinget i meldingsarbeidet. Det er i alles interesse å oppnå et best mulig resultat.

Konklusjon: Vi jobber ut fra målet om å legge fram en melding om kompetanse i 2023, i et tett samarbeid mellom KD, KDD og Sametinget. Arbeidet må komme i gang relativt raskt. Det vil bli lagt fram en kortfattet stortingsmelding om regjeringens overordnede prioriteringer for samepolitikken i 2022.

2. Faglig analysegruppe for samisk statistikk

Rådsmedlem Balto innledet. Sametinget og KDD har kommet fram til en god modell for analysegruppen. Det er imidlertid viktig for Sametinget med en økt fast bevilgning for å kunne gjøre større dataundersøkelser/innhenting av nytt

statistisk tallmateriale. Vi bør også prøve å samkjøre valg av tema med årlig stortingsmelding, jf. forrige punkt.

Statsråden har inntrykk av at samarbeidet administrativt har vært godt. Han oppfatter at Sametinget mener det er behov for en bevilgningsøkning.

Konklusjon: Arbeidet fortsetter, departementet vil vurdere eventuelle budsjettbehov i de ordinære budsjettprosessene.

3. Språk – oppfølging av Váibmogiella/Hjertespråket

a) Tospråklighetstilskudd

Rådsmedlem Mikkelsen orienterte.

Sametinget har fått tilbakemeldinger fra kommunene at det trengs justeringer av ordningene. Det er behov for budsjettøkning slik at kostnadene kan dekkes. Sametinget ser for seg en tett dialog framover om innretning på ordningen. Det er ønskelig med en årlig dialog om prioritering av midlene slik at kommunenes behov kan møtes. Sametinget har fått liknende tilbakemelding vedrørende barnehager. En samlet samisk utdanningssektor melder tilbake om utfordringer. Det er fare for at det kan oppstå manglende vilje hos kommunene til å delta aktivt i språkoppfølgning, pga. signalene som kommer fra dagens tospråkskommuner.

Statsråden kommenterte at det er viktig med godt kunnskapsgrunnlag når vi skal se på ordningene. Departementet har fått tilbakemeldinger fra enkeltkommuner om at ordningene ikke dekker de faktiske kostnadene.

Konklusjon:

KDD følger opp videre med KD. Enighet om tett dialog med Sametinget videre.

b) Samisk språkombud

Rådsmedlem Mikkelsen innledet. Det vil være en naturlig oppfølging av NOU 2016: 18 *Hjertespråket* å opprette et samisk språkombud.

Sametingspresidenten supplerte at det er manglende forståelse av hva språkrettighetsbildet innebærer. Et ombud skal skape bevissthet rundt regelverket. Alt har en kostnad, men Sametinget har et sterkt ønske om å prioritere dette. Det er akutt behov for lærere og andre samisktalende. Et ombud vil være til hjelp for å understøtte språkrettighetene, som et preventivt redskap, ikke som "ris bak speilet".

Statsråden er kjent med at dette var et forslag i NOU-en. Det er imidlertid ikke del av det pågående lovarbeidet om språkregler i sameloven. Statsråden har forståelse for argumentene, men ville sett på andre tiltak før opprettelse av et språkombud. Statsråden viser til at Sametinget vil utrede ulike modeller for et eventuelt språkombud og ser frem til å høre mer om dette.

Konklusjon: Saken tas til orientering. Dialogen mellom KDD og Sametinget fortsetter.

4. Budsjett

a) Innledende dialog om budsjettmodell og budsjettbehov

Sametingspresidenten innledet. Modellen har nå vært i kraft en periode. Ideelt sett ønsker Sametinget jevnlig konsultasjoner også om budsjett, men modellen har likevel vært bra for Sametinget på overordnet nivå. Det er god distriktpolitikk å sette Sametinget i stand til å iverksette og stimulere tiltak lokalt, bl.a. for å sikre bolyst og bosetting. Det er også behov for synliggjøring av at man prioriterer urfolks interesser, at statlige myndigheter legger til rette ved å sette Sametinget i stand til å ivareta disse interessene.

Rådsmedlem Balto kommenterte at det fremdeles jobbes med å få den nye modellen til å fungere. Det er store budsjettbehov i det samiske samfunnet, som er meldt inn til departementet. Det er derfor gledelig å lese Hurdalsplattformen med samiske øyne. Sametinget er interessert i å høre hvordan formuleringene skal følges opp. Sametingsrådet ønsker å løfte en 4-års budsjett-/økonomiplan for plenum.

Statsråden kommenterte at regjeringen er i gang med flere tiltak innenfor bl.a. distrikts- og nordområdepolitikk, og vil legge til rette for å involvere Sametinget. Hurdalsplattformen er en plan for hele fireårsperioden, slik at vi må ta ting i tur og orden ut fra det perspektivet.

Statsråden orienterte videre om budsjettprosessene og årsak til at bevilgningsøkninger beskrives spesifikt i budsjettene, uten at dette bør oppfattes som øremerking eller føringer som legges på Sametinget.

Konklusjon: Saken tas til orientering. Sametinget har anledning til å ta opp konkrete budsjettsaker i møtet med finansministeren 21. januar.

b) Ansvarsfordeling mellom departementene og Sametinget – diskusjonssak

Eksempler til diskusjonssaken:

- Eksempel 1 – finansiering av felles samiske språkutviklingsprosjekter i forbindelse med internasjonalt urfolksspråktiår 2022-2032 (IDIL)

Prinsipiell diskusjon rundt dilemma knyttet til ansvarsfordeling mellom Sametinget og nasjonale myndigheter, f.eks. ved internasjonale forventninger om *statlig* pådriverrolle opp mot bl.a. IDIL.

Rådsmedlem Mikkelsen ser fram til bred deltakelse og engasjement fra departementene de neste 10 årene, og ser ikke så mange dilemmaer. Det handler om å gjøre språkmiljøene i stand til å delta aktivt, bl.a. samisk språkteknologi. Sametinget har planer om å utforme større prosjekter i samarbeid med sametingene i Finland og Sverige. Sametinget må derfor løftes (økonomisk) for å få til det.

- Eksempel 2 – styrking av samiske språksentre som ledd i å øke kompetansen i samisk språk blant den voksne befolkningen i samiske områder

Rådsmedlem Balto viste til grunnloven, hvor statlige myndigheter skal legge til rette for at den samiske befolkningen settes i stand til å trygge og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Med dagens rammer er ikke Sametinget i stand til å gjøre det. Dette gjelder bl.a. språksentrene.

Presidenten kommenterte at mye av budsjettet er bundet opp i faste bevilgninger, og at man i realiteten flytter rundt på små beløp i budsjettprosessene. Sametinget ønsker bevilgninger som ivaretar prisvekstjusteringer pluss noen satsinger.

Statsråden kommenterte at regjeringen vil ta utgangspunkt i gode begrunnelser og tydelige prioriteringer fra Sametingets side, i budsjettprosessene.

5. Orienteringssak – Museet i Karasjok/Samisk kunstmuseum – prosess og mulig framdriftsplan

Rådsmedlem Jåma orienterte om status for samisk kunstmuseum. I dag forvaltes verdens største samling av samisk kunst og kunsthåndverk av Riddu Douttar Museet, men mangler egnede lokaler. Samisk kunst opplever for tiden stor interesse nasjonalt og internasjonalt. Det er behov for å sikre kunsten for ettertiden. Museumsmeldinga fra 2021 beskrev at eksisterende bygning må rehabiliteres. I 2021 ferdigstilte Statsbygg en konseptutredning. Det er viktig at prosessen for rehabilitering følges opp med tilstrekkelige rammer til Statsbygg i 2023.

Statsråden er kjent med at forholdene ikke er tilfredsstillende. Kulturdepartementet håndterer denne saken, selv om det er Statsbygg (under KDD) som ivaretar arbeidet. Regjeringen vil se på hvordan det tas videre.

Konklusjon: Saken tas til orientering

6. Orienteringssak – Oppfølging av samerettsutvalget (SRU2)

Sametingspresidenten innledet med at det er viktig at å komme tidlig i gang med oppfølgingen av denne prosessen. Sametinget er klare til oppstartsmøter og videre samarbeid. Når det gjelder første trinn i oppfølgingen av SRU2, nye konsultasjonsregler, er Sametinget glad for at et bredt Storting stemte for loven. Sametinget viste til det grønne skiftet og press på arealer til alt fra utbygging av vindindustri til vern av områder. Sametinget er bekymret for at manglende rettighetskartlegging fører til at samene mister eksisterende rettigheter i møte med press om arealbruk. De er også opptatt av at opprinnelig plan for oppfølging av SRU2 opprettholdes til tross for regjeringsskifter. Sametinget ønsker at arbeidet med regler for rettighetskartlegging prioriteres. Dette er en komplisert sak og rettighetene må være avklart før forvaltningen bestemmes, dette er spørsmål som ikke kan forskutteres.

Statsråden kommenterte at KDD er i gang med forskriftsarbeidet knyttet til konsultasjonsregler. Regjeringen har ikke tatt stilling til hvordan temaet forvaltningsordning og rettigheter skal gripes an. Det ligger til rette for å ta tak i dette arbeidet framover nå.

Presidenten kommenterte at samordningsjobben via KDD er viktig å ta med seg videre. Sametinget vil gjerne ha et oppstartsmøte hvor vi tar denne gjennomgangen.

Konklusjon: Regjeringen vil se på videre oppfølging.

Eventuelt

- Presidenten innledet møtet med å melde inn Fosendommen, og konsekvenser som følge av den, som sak til et senere møte.